

EDDIE IZZARD

- FORCE
MAJEURE.

Ana Šturm, foto: Marko Delbello Ocepek

1 »Eddie Izzard – višja sila«. Izzard je velik zagovornik dvojezičnosti oziroma večjezičnosti, tako da smo si v zapisu dovolili pustiti citate iz njegovih stand-up šovov in intervjujev v izvirnem jeziku.

ČEBELAR

Predzadnjo marčevsko soboto je bil Cankarjev dom poln čebel. To niso bile običajne čebele. Nosile so obleke in make-up. Velika večina je imela v znak podpore nalakirane tudi nohte. Očitno jih je tja pripeljala višja sila. *Force Majeure*. Dogodek, ki se mu ne moreš izogniti.

Gre za najnovejši podvig legende stand-up komedije oziroma za največjo turnejo posameznega stand-up komika, s katero bo Eddie Izzard obkrožil svet in obiskal več kot 25 držav. Razprodana Gallusova dvorana je bila potopljena v prijetno brenčanje obiskovalcev in obiskovalk, ni pa bilo videti, da bi še kdo poleg njih, še posebej pa ne slovenski mediji, pripoznal, da se v hramu kulture odvija eden dogodkov leta. Pa se je. In bilo je »*abso-fucking-loumount*« *fantastique*.

BLIŽNJA SREČANJA TRETJE VRSTE

Anglosaška televizijsko-glasbeno-literarna religija, ki nas je opijanila z najboljšo pijačo na svetu, pangalaktičnim grlorezom, je najverjetnejši razlog za neozdravljivo odvisnost od najzlahotnejšega britanskega humorja. Koktajl, poln črnih gadov, peklenskih pomaranč, rožnatih plamencev, bedakov in konjev, norih klobučarjev in žametnih noči, serviran v posvečenem montypythonovskem gralu z bleščečo rezino glam rocka, je do konca omeščal kolena in raztreščil glavo. Na tako, na stežaj odprto in zmedeno možgansko podlago se je Izzard prilegel kot piškot k skodelici pravega čaja.

Njegove šale in prisprodebe nikoli ne ostanejo le na odru, ampak se preselijo med ljudi in zaživijo kot del vsakdanjega besednjaka. Še več, njegovi citati so se uspešno integrirali v seminarske naloge, na Filozofski fakulteti pa so njegove klope začeli uporabljati na informativnih dnevih. To se je z zdaj obrestovalo vsaj Eddieju, saj so Gallusovo dvorano v soboto napolnili, če citiram bivšega študenta FF, »*študenti Filozofske fakultete in še trije, ki jim ni uspelo priti gor*«.

TEK, SKAKANJE IN PLEZANJE NA DREVESE. TRANSVESTIT V AKCIJI.

Eddie Izzard. Britanski Evropejec, stand-up komik, igralec, banana, pisatelj, politik, maratonec, moška lezbijka, Viking, Sas in 2,8%

neandertalec je bil rojen leta 1962 v Jemnu, v takratni britanski koloniji Aden. Odraščal je na Severnem Irskem in v Walesu, večinoma v internatih, od koder izhajajo tudi nekateri slikoviti karakterji iz njegovih nastopov. »*This tune is called Snug As A Bug In A Rug. So, is this a sexy tune, Mrs. Badcrumble?*«

Že od malega je vedel, da želi biti igralec, šele na kolidžu pa je, predvsem po zaslugi Monty Pythona in svojega učitelja za kemijo, odkril ljubezen do komedije. Ker ni bil sprejet na Cambridge, se je vpisal na študij računovodstva na Univerzi v Sheffieldu, kjer pa se je bolj kot s številkami ukvarjal z igranjem.

Deset let je nastopal, kjerkoli je lahko: v klubih, na festivalih in na ulicah, največkrat v Covent Gardnu. Večinoma je živel po bednih stanovanjih, s svojim imetjem, zapakiranim v velike črne vreče za smeti. Leta 1991 si je na dobrodelni predstavi *Hysteria III*, ki sta jo organizirala Fry in Laurie, z odličnim nastopom prisluzil vstopnico za West End. Tam je leta 1993 doživel svoj prvi uspeh z *Live at the Ambassadors* (1993). V 90. letih se zvrstijo njegovi najpomembnejši stand-up nastopi: *Unrepeatable* (1994), *Definite Article* (1996), *Glorious* (1997) in njegov prvi veliki ameriški met *Dress to Kill* (1998), za katerega je prejel dva emmyja. Sledijo še *Circle* (2002), *Sexie* (2003) in *Stripped* (2009). Po West Endu pa pride tudi Wembley.

Material, ki ga Eddie večinoma črpa iz zgodovine, vsakdanjega življenja in lastne nekonvencionalnosti, je spretno nadgrajen z izvedbo. Vedno najde povezave med najbolj naključnimi idejami, ki jih poveže v neko povsem svojo logiko. V njegovih nastopih sloni prismočajo z Alp, veverice skrivajo make-up v svojih votlinah, Darth Vader naroča »*penne all'Arrabbiata*« v menzi, Rimljani pa so fašistični vodovodarji. »*We're gonna take over your town and then we'll put running water through it!*«. V teh nadrealističnih in absurdnih prostorih, prostih asociacij in toka zavesti, nas s svojim pronicljivim cinizmom, z zmedeno izvedbo, polno medmetov, slabega oponašanja in improvizirane parodične pantomime, popelje do katarzičnega smeha. Oboževalci cenimo tudi njegovo samoreferencialnost, saj na vsakem nastopu prav po tarantinovsko igra na fenovska čustva.

Ena izmed značilnosti njegove komedije je tudi intenzivno poseganje v imagina-

rij filmske (pop)kulture. Od *Vojne zvezd* (Star Wars, 1977, George Lucas) in drugih megalomanskih holivudskih franšiz pa do manjših, bolj »britanskih« filmov »*kind of a room with a view with a staircase and a pond type movies*«.

Filmi se ne pojavljajo zgolj v njegovih nastopih, pač pa se tudi on redno pojavlja v filmih. Igranje je bila vedno njegova prva želja, kot igralec pa je debitiral v filmu *Tajni agent* (The Secret Agent, 1996, Christopher Hampton). Igral je v številnih televizijskih filmih in holivudskih blockbusterjih kot *Oceanovih dvanajst* (Ocean's Twelve, 2004, Steven Soderbergh) in v *Operaciji Valkira* (Valkyrie, 2008, Bryan Singer). Pojavi se tudi v kulturnih *Žametnih nočeh* (Velvet Goldmine, 1998, Todd Haynes). V svoji najboljši vlogi je upodobil Charlieja Chaplina v Bogdanovichevem filmu *Če mački stopiš na rep* (The Cat's Meow, 2001), vidimo pa ga lahko tudi v serijah, npr. v *Izmuzljivcih* (The Riches, 2007–2008) in *Tarinem svetu* (United States of Tara, 2009–2011).

Njegova igralska prezenca je primerljiva s tisto, ki jo imajo kulturni igralci formata Bill Murray. Je nekdo, ki v svoje like vedno vnese nekaj značilnih elementov lastnega karakterja. Tako imamo vedno pred seboj predvsem en lik, ki sicer nosi različna imena, a je v bistvu Eddie Izzard. Vloge se mu lepo prilegajo in on se lepo prilega vlogam.

POLITIK V KRILU

Poleti 2009 je Eddie Izzard tekkel na dobrodelnem maratonu za Sport Relief, in to brez kakršnihkoli intenzivnih večmesečnih priprav ali zgodovine športnih uspehov (če odštejemo večurne nastope v petkah). Vsega skupaj je, ob spremljavi sladolednega kombija in motorizirane rikše, pretekel 1.860 kilometrov oziroma 43 maratonov v 51 dneh. Njegov podvig si lahko ogledate v zabavnem tridelnem dokumentarnem filmu *Marathon Man* (2010). Med maratonom se stalno ustavlja, da si privoščiči sladoled, twix ali hamburger iz McDonalda, spije pivo, si ogleda lokalne znamenitosti, poklepeta s kravami in nabere robide, njegova ekipa pa ob tem počasi izgublja živce. Kot dodaten bonus vse skupaj povezuje David Tennant.

Naslednji »maraton« oziroma podobno naporen dolgoročni podvig, ki se ga

Eddie namerava lotiti, bo, kot je povedal tudi v Ljubljani, tekma za župana Londona leta 2020. *Marathon Man* nam ponudi med drugim lep vpogled v to, kako močna, ambiciozna, osredotočena in delovna ter hkrati svojeglava in mladostno igriva je Eddiejeva osebnost. Če te lastnosti povežete z njegovo odprtostjo, s proevropskim »you'll all have to be bilingual« levičarskim pogledom na svet, transvestizmom in z unikatnim smislom za humor, dobite skoraj popolnega kandidata. Priznajmo, da še ne obstaja prav veliko poklicev, kjer bi se moški lahko na delovnem mestu pojavil v obleki, visokih petah in z make-upom. Ampak funkcija župana Londona vsekakor zveni kot ena tistih, kjer bi bilo to mogoče. »And they're missing a huge opportunity here, cause we all know one of the main elements of attack is the element of surprise, and so what could be more surprising than the 1st Battalion Transvestite Brigade?«

Aktivna udeležba v politiki in »akcijski« transvestizem sta dva najbolj fascinantna elementa njegove persone. Trenutno se ta zanimiva kombinacija manifestira tako, da »nosi« Eddie svoje politično prepričanje v obliki britanske in evropske zastave nalakirano na nohtih. In če mu že ni ravno vseeno, koga voli, mu je povsem vseeno, kaj obleče, tako da velikokrat obleče tudi prsi, krilo in petke. Kot transvestit Eddie ni t. i. drag queen umetnik v stilu jaz-sem-Priscilla-kraljica-puščave. Ne preoblači se, da bi s tem zabaval ljudi. Kot sam pravi, je poanta bolj v tem: »Some women don't like makeup and great dresses and some women do, and some men do, and I'm one ... And I also didn't jump out of a not-wearing-dress box into a have-to-wear-dress box. I'd like to be able to wake up and think, what clothes shall I wear?«

Torej ..., britansko evropski akcijski transvestit s smislom za humor, ki počasi načrtuje svojo dominacijo nad svetom. Želimo mu vso srečo.

Eddie Izzard